

FRÝDECKO ≈ MÍSTECKÝ PATRIOT

KULTURNĚ-SPOLEČENSKÝ MĚSÍČNÍK | ZDARMA | VII. ROČNÍK | BŘEZEN-DUBEN 2021

Flašinet nemusí hrát jen staré šlágry

rozhovor s Františkem Petrovičem na stranách 8–9

www.ocfryda.cz

KTERÉ SE
MŮŽETE
DOTKNOUT!

INZERCE FMP 1719/03

Z historie textilnictví ve Frýdku a Místku – Elzerové (19. část)

► Petr Juřák

Elzerové patřili mezi největší podnikatele a zaměstnavatele ve městě. Jejich doménou bylo textilnictví, okrajově se ovšem věnovali také stavebnictví, nevyhýbali se ani veřejným záležitostem. Tentokrát se budeme věnovat poslednímu majiteli místecké textilky Victorovi a jeho rodině.

Cesta k titulu inženýra

Victor se narodil 22. prosince 1887 v Místku, navštěvoval německou obecnou školu v Místku, poté nastoupil na německé gymnázium ve Frýdku a po jeho absolvování odešel do Drážďan, kde studoval na tamní technické vysoké škole. Svá studijní léta zakončil v roce 1911 úspěšně vykonanou diplomovou zkouškou na fakultě továrního inženýrství a získal titul inženýra. Poté absolvoval zahraniční stáž u moskevské firmy Kyrilov, u níž působil do konce dubna 1912, od 1. května 1912 se stal zaměstnancem otcovy místecké textilní továrny. Od roku 1913 byl Victor společníkem Rudolfa Kirchhofa v raškovickém bělidle a úpravně, již od roku 1909 byl s bratrem Johannem spolumajitelem cihelny v Místku.

Válečná a poválečná léta

Po vypuknutí první světové války Victor dobrovolně narukoval do rakousko-uherské armády, dosáhl hodnosti nadporučíka a naposledy působil jako velitel dělostřelectva. Po repatriaci a návratu do Místku se intenzivně zapojil do práce v otcovské firmě, což zřejmě vedlo k ukončení

Victor Elzer v době, kdy byl poslancem Bavorského zemského sněmu.

Foto | www.bavariathek.bayern/

jeho angažmá v rámci raškovického podniku. Možná na to ale měla vliv i změna jeho osobního statutu, v roce 1920 se totiž oženil s Margarethou Kozak. Ta

pocházela z Košic a byla o téměř třináct let mladší než Victor, narodila se 7. dubna 1900. Co bylo v rámci rodiny Elzerů neobvyklé, novomanželé si „nesjednotili“

náboženské vyznání, zatímco Victor byl římským katolíkem, Margaretha i po svatbě uváděla evangelické náboženské vyznání. Manželům Elzerovým se rychle po sobě narodily dvě děti, 26. října 1921 to byla dcera Ruth, o rok později syn Johann.

Angažovaný Němec

Podle sdělení manželky Margarethy byl Victor členem všech místeckých německých spolků, tedy Německého národního tělocvičného spolku, turistického spolku Beskiden-Verein, Německého kulturního svazu, Německého mužského pěveckého spolku, Spolku Německého domu, Svazu Němců a Sudetoněmecké strany. Angažoval se také v celorepublikových profesních sdruženích týkajících se textilnictví, v jednom z nich zastával funkci viceprezidenta.

Syn Johann

O životě Victorova syna Johana toho moc nevíme, od mládí byl v hnutí sudetských tělocvičných spolků a byl členem Hitlerjugend. V sedmnácti letech se stal členem později nechvalně proslulé SS (Schutzstaffel, což byla vojensky organizovaná ozbrojená složka NSDAP), v jejíž řadách se zúčastnil německého vpádu do Polska, kterým oficiálně začala druhá světová válka. Ve stejném věku se dobrovolně hlásil k námořnictvu. Poslední informaci o něm máme k roku 1943, kdy je uvedeno, že je na frontě. O jeho dalším osudu zatím neznáme další podrobnosti, je proto pravděpodobné, že na bojišti nakonec zahynul. ■

INZERCE

www.auta-lpg.cz

☞ Montáže LPG
☞ Revize LPG-CNG
☞ Servis

776 226 998

Kunčičky u Bašky 66

CNG

LPG

FMP 1717/03

Kominictví
BUMBALA

+420 724 921 728
bumbala.lukas@seznam.cz
www.kominictvibumbala.cz

FMP 1717/03

**Inzerce
v měsíčníku**

FRÝDECKO-MÍSTECKÝ
PATRIOT

JE VIDĚT!

inzerce: 608 832 606
e-mail: inzerce@fmpatriot.cz

Dřevěná stavba letos nově v šesti kategoriích

Čtyři stavby z Moravskoslezského kraje mají zastoupení v letošním ročníku ankety Dřevěná stavba roku 2021. Projekt už jedenácté vyhlašuje Nadace dřevo pro život. Podporuje tím využívání dřeva jako naší významné obnovitelné suroviny.

Dřevěné stavby jsou rozděleny do šesti nových kategorií, v nichž se jako vždy volí ta nejlepší dřevěná hřiště, rozhledny, rodinné domy a interiéry. Kromě veřejnosti, která měla možnost hlasovat do 24. března, hodnotí díla odborná porota. Ta je složena z dvacíti odborníků, kteří přihlášená

díla hodnotí podle úrovně jejich technického zpracování, inovativnosti a způsobu využití dřeva.

V kategorii Dřevěné budovy – realizace se uchází o přízeň Modulární rodinný dům Trojmodul P, se kterým soutěží firma Eko modular z Uherského Hradiště. Jedná se o modulární dřevostavbu, která byla na místo přivezena už vcelku. Velký trojmodul je založen na zemních vrtech a je osazen na krásném pozemku. Celý dům je obložen dřevěným obkladem, aby nádherně zapadl do valašské krajiny.

Dřevostavba nedaleko Bruntálu je návrhem olomoucké společnosti ROOFS.CZ GROUP. Rodinný dům s jedním nadzemním podlažím je navržen jako rámová dřevostavba, která po dokončení působí v naprostém souladu s překrásným pozemkem a okolím.

V kategorii Dřevěné interiéry – realizace soutěží Apartmán Tee House Čeladná, který nabízí výhled na Beskydy, do kopců i na golfové hřiště. Apartmán je situován ve třetím nadzemním podlaží.

Obytný prostor apartmánu Tee House v Čeladné nabízí výhled na Beskydy

V bytě jsou dřevěné latě, ovčí kůže či dřevěné špalky. V kombinaci se skleněnými prvky nebo černou kompaktní deskou vznikl prostor s elegantní horskou atmosférou.

Výše uvedená stavba je z dílny čeladenské společnosti RMBA Architekti, která má v této kategorii ještě další zastoupení – dům s duší umělce nazvaný Rezidence BAAR Nový Jičín. Jedná se o přes sto let starý činžovní dům, v němž fungovala kloboučnická

dílna a obchod. Při jeho rekonstrukci byly odkryty původní dřevěné stropy, teracové podlahy, historický dvorek. Dům je tvořen čtyřmi nadzemními patry, přízemí a dvorek využívá kavárna Kovárna BAAR, ostatní patra jsou obytná. Romantický dvorek nabízí výhled na zadní fasádu s pavlačemi. Dům kdysi vystavěl akademický malíř Hugo Baar pro svou ženu Loany.

Více o soutěži na stránkách www.drevenastavbaroku.cz. ■

FRÝDECKO=MÍSTECKÝ PATRIOT

| Registrační číslo MK ČR E 22263 | Vydává: Jiří Sachr | Adresa redakce: S. K. Neumann 1641, 738 01 Frýdek-Místek | Kontakt: redakce@fmpatriot.cz, 608 832 606, www.fmpatriot.cz | Tisk: Walstead Moraviapress s.r.o. U Póny 3061, Břeclav | Grafika: Studio 87, Josef Omelka | Distribuce: Česká distribuční | Nevyžádané příspěvky nevracíme | Za obsah inzerce zodpovídá její zadavatel, nemusí odpovídat názoru redakce | Neoznačené foto pochází z archivu redakce | Datum vydání: 29. 3. 2021 | Náklad: 25 800 ks | Foto na titulní straně: Jiří Sachr

Inzerce vám rád zprostředkuje

Jiří Sachr

Tel.: 608 832 606

redakce@fmpatriot.cz, inzerce@fmpatriot.cz

Uzávěrka inzerce do příštího čísla je 26. 4. 2021

www.fmpatriot.cz

INZERCE

PLYN - VODA - TOPENÍ
David Hrušecký
www.hrusatop.cz

ÚSTŘEDNÍ A PODLAHOVÉ VYTÁPĚNÍ
TEPELNÁ ČERPADLA - PLYNOVÉ KOTLE
ELEKTRO KOTLE - OHŘÍVAČE VODY
REKONSTRUKCE KOUPELEN
NÁVRHY - DODÁVKA - SERVIS

tel.: 725 980 764
Místecká 176, 739 21 Paskov
e-mail: d.hrusacky@email.cz

INZERCE

BRILAS®

Dokonalé prsteny

Nejširší nabídka snubních prstenů v ČR

Ostrava-Poruba
Čkalovova 835/45
(OC naproti SH Sareza)

Ostrava
28. října 28
(přímo na náměstí)

KOMPLETNÍ NABÍDKA PRSTENŮ NA
WWW.BRILAS.CZ

Nebezpečné stromy podél cyklostezky u řeky šly k zemi

V úseku od restaurace Sokolík po tenisové kurty byly vykáceny suché a nebezpečné stromy podél cyklostezky vedoucí kolem řeky Ostravice. Jednalo se převážně o usychající lípy silně napadené jmelím a o několik stromů jiných druhů, které by mohly ohrozit chodce a cyklisty pohybující se po cyklostezce. Vzhledem k tomu, že na protipovodňových hrázích není dle současné legislativy možné vysazovat nové stromy, bude prostor pro náhradní výsadbu vytipován na jiných vhodných místech, a to v přílehlých sadech Bedřicha Smetany. ■

Tříkrálová sbírka pokračuje online až do konce dubna

Částkou bezmála devět set tisíc korun přispěli lidé v okrese Frýdek-Místek do letošní Tříkrálové sbírky. Jedná se o výsledek z výběru do fyzických pokladniček. Ty byly rozmístěny na 336 místech v obchodech, poštách, úřadech, lékárnách. Sběrka však ještě neskončila, kvůli pandemii se přesunula do online prostředí a lidé mohou přispívat až do konce dubna. Dá se tak učinit prostřednictvím platební brány na webových stránkách www.trikralovasbirka.cz nebo lze na webových stránkách najít QR kód, také je možné vyhledat variabilní symbol, pod kterým se dá přímo přispět v rámci Tříkrálové sbírky Charitě Frýdek-Místek a podpořit její záměry. ■

Novým primátorem města je Petr Korč

Statutární město Frýdek-Místek má nového primátora. Stal se jím pětáctýletý Petr Korč, který během březnového zasedání zastupitelstva předložil návrh na odvolání tehdejšího primátora Michala Pobuckého a radních města za dvě strany dosavadní koalice ČSSD a KDU-ČSL.

S okamžitou účinností byli odvoláni i náměstci Karel Deutscher (ČSSD), Pavel Machala (ČSSD) a Marcel Sikora (KDU-ČSL) a dále radní Josef Hálka (ČSSD), Tomáš Benedikt Zbrank (ČSSD) a Richard Žabka (KDU-ČSL). Pro odvolání hlasovalo 24 ze 43 zastupitelů. Radní města za ANO 2011 na svých postech zůstávají, včetně náměstků primátora Jakuba Míčka a Radovana Hořínka.

„Jako primátor města neřídíte město tak, jak by si zasloužovalo, to si zaslouží lepší vedení,“ odpověděl Korč na otázku Pobuckého, proč navrhuje jeho odvolání. Pobucký změnu ve vedení města označil za puč.

Novou koalici vytvořili zastupitelé hnutí Naše Město FM, hnutí ANO, které bylo i součástí bývalé koalice, a Piráti. Novými náměstky primátora jsou Leonard Varga, Igor Juriček a Jiří Kajzar. ■

Novým primátorem města se stal Petr Korč.

Foto | archiv Petra Korče

Sdílená kola pomohou nadačnímu fondu Kapka Naděje

Už od začátku března jsou zájemcům ve městě k dispozici modrá kola v rámci tzv. bikesharingu. Tato služba sdílených kol je ve Frýdku-Místku letos už čtvrtým rokem. V ulicích bude po celou sezónu vždy minimálně sto šedesát tři rychlostních kol. V rámci spolupráce s okolními obcemi, které na bikesharing

přispívají, bude možné kola parkovat opět ve Starém Městě, Bašce, Dobré, Sviadnově nebo Žabni a od letoška nově také v Paskově.

Výpůjčka kola je možná po registraci v mobilní aplikaci společnosti nextbike, která od letošního roku službu bikesharingu zajišťuje. Jejím prostřednictvím bude

odemknut digitální zámek kola, což je novinka. Vrátit kolo lze stáhnutím páčky nad zadním kolem směrem dolů, čímž se výpůjčka automaticky ukončí. Není k tomu nutný přístup do aplikace.

Prvních patnáct minut jízdy je stejně jako v minulých letech zdarma. Ti, kteří si kolo půjčují častěji a na delší dobu, si mohou pořídit výhodné měsíční nebo celosezónní předplatné. Kola je možné parkovat do více než sto dvaceti stojanů.

Zajímavou přidanou hodnotou bikesharingu s nextbikem je podpora Kapky naděje, což je nadační fond pro pomoc nemocným dětem zejména s poruchou krvetvorby, s nádorovým onemocněním a dětem, jejichž onemocnění vyžaduje transplantaci kostní dřeně. Této nadaci je z každé výpůjčky věnována jedna koruna. ■

Domov pro seniory bude mít tři nové společenské místnosti

Domov pro seniory v ulici 28. října v Místku čeká letos časově náročná rekonstrukce. Na jednotlivých patrech vzniknou stavebními úpravami nové společenské místnosti pro společné setkávání klientů a přijímání návštěv. Vzhledem k tomu, že domov má přes sto padesát klientů, jediná společenská místnost je nevyhovující.

Proto budou ještě letos takové místnosti vybudovány v každém z obytných pater. Vybaveny budou kuchyňkou a velkoplošnou televizí. Instalována v nich bude vzduchotechnika pro odvětrávání i klimatizace a chybět nebude wifi

ani požární hlásiče. Tři nové společenské místnosti zvýší celkový standard a komfort pro klienty domova. Jejich vznik umožní zasklení stávajících prostorných balkonů v boční části objektu, které klienti domova skoro nevyužívají. Prosklená fasáda bude opatřena elektronicky ovladatelnými venkovními žaluziemi, které kromě zastínění účinně snižují proniknutí horka do vnitřních prostor. Stavební práce budou zahájeny v první polovině letošního roku, trvat by měly čtyři měsíce. Náklady přesáhnou šest a půl milionu korun. ■

Přehrada Morávka po rekonstrukci zvládne desetitisíciletou vodu

Státní podnik Povodí Odry v dubnu zahájí modernizaci vodní nádrže Morávka na stejnojmenné řece v Beskydech. Rekonstrukce by měla skončit na podzim 2023, jejím smyslem je posílení bezpečnosti přehrady. Po stavebních úpravách by přehrada měla zvládnout desetitisíciletou vodu. Dojde k opravám železobetonových konstrukcí, zejména přelivu, spadiště, skluzu a zavázání vlnolamu do masivu Travného. Bezpečnost hráze i dodávka vody budou po dobu prací zajištěny.

V režii Povodí Odry probíhá i další stavby. Například rekonstrukce jezu na řece Lomné v Jablunkově pro zajištění odběru vody do plicního sanatoria, dále byla posílena stabilizace podélného profilu řeky Ostravice nad soutokem s Morávkou u Frýdku-Místku pomocí výstavby balvanitého skluzu a dokončuje se rekonstrukce hrázňářských prací na bystřině Mohelnici v Beskydech. V letošním roce začne také rekonstrukce levobřežní hráze kolem řeky Ostravice v Paskově. ■

Po zimě opět začal svoz bioodpadu

Už šestým rokem pokračuje ve Frýdku-Místku svoz bioodpadu od rodinných domů. Stejně jako v minulých letech bude svážen jedenkrát za čtrnáct dní až do konce listopadu. Tuto službu mohou využít nejen občané z rodinné zástavby v centru města, ale i z místních částí Chlebovice, Lískovec, Lysůvky, Skalce a Zelinkovice. Ze sídlišť probíhá svoz bioodpadu celoročně jednou týdně.

Posečená tráva, spadlé ovoce nebo shrané listy končí ve speciálních hnědých kontejnerech na bioodpad, který se sváží do kompostárny, kde je zpracován na kompost a kvalitní zeminový substrát. Do hnědých kontejnerů na bioodpad patří zbytky rostlin, ovoce a zeleniny, ale také zemina z květináčů a truhlíků, čajové sáčky nebo kávová sedlina. Do kontejneru musí být

vhozeny samostatně, nejlépe přesypány z koše nebo pytle, nikoliv tedy zabalené v sáčku.

Od roku 2018 jsou ze sídlištní zástavby sváženy jedlé tuky a oleje a od následujícího roku mohou lidé třídit také plechovky od nápojů, které vhazují spolu plasty do žlutých kontejnerů. Po jejich svozu jsou na dotřídňovací lince v Lískovci roztříděny a předány k dalšímu využití.

Rozmístění kontejnerů je označeno v mapě pasportu odpadového hospodářství na webu města a také v sekci odpady. Takže každý si může jednoduše zjistit, kde má nejbližší kontejner na bioodpad, ale i další odpady.

Ve městě jsou dále červené kontejnery společnosti Asekol na drobné elektro nebo kontejnery ADRY na použité šatstvo a obuv. ■

Startuje blokové čištění ulic

Spolu s jarním úklidem města pokračuje tradiční blokové čištění ulic, spojené s dočasným zákazem parkování v dané lokalitě. Realizováno bude stejně jako v minulosti každé úterý a čtvrtek až do poloviny listopadu. Blokové čištění začíná vždy v 8 hodin a končí kolem 13. hodiny. V týdenním předstihu na něj upozorňují dopravní značky. Místa jsou označena dopravními značkami – Zóna s dopravním omezením – zákaz zastavení. Zákaz zastavení se nevztahuje pouze na komunikaci, na které je značka umístěna. Platí v celé oblasti, která se nachází za dopravní značkou „Zóna s dopravním omezením – zákaz zastavení“ a končí umístěním dopravní značky „Konec zóny

s dopravním omezením“. Značka se tedy neumísťuje před každý vjezd do bočních uliček nebo na parkoviště v rámci zóny a platnost značky nekončí ani za nejbližší křižovatkou. ■

INZERCE

**Patrioti
se zaměřením
na nemovitosti**

KAKUS
REALITY**Lukáš Šuniar**

+420 731 698 871
lukas@kaktusreality.cz
www.lukassuniar.cz

Velikonoce – oslava vzkříšení Božího Syna i přírody

Velikonoce jsou nejvýznamnějším svátkem všech křesťanů. Přípravou na ně je čtyřicetidenní postní doba. Ta vrcholí třemi dny, které bezprostředně předcházejí Velikonocům – takzvaným triduem (Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílá sobota). Vlastní Velikonoce začínají na Bílou sobotu večer po východu první hvězdy, kdy v kostelích probíhá slavnost vzkříšení. Doba velikonoční pak trvá po celých padesát dní až do slavnosti seslání Ducha svatého.

► Pavla Platošová

Začátek postní doby a Velikonoce je pohyblivý, stanovuje se tak, že Hod boží velikonoční (velikonoční neděle) připadá na neděli po prvním jarním úplňku, tedy od 22. března do 25. dubna.

Pátá neděle postní se nazývá smrtná, černá nebo majíčková. Mládež vynáší z vesnice do lesa nebo na hranici obce Mařinu (Skalice), Mařika (Janovice), Marca (Dobrá) – slaměnou figurínu na tyči oblečenou do starých šatů, která symbolizuje zimu a smrt. Dívky pak do vesnice přinášejí majíček, mojiček, mojik – vršek smrčku ozdobený

barevným papírem, papírovými růžemi i obrázky.

Šestá neděle postní zvaná Květná je připomínkou Ježíšova slavného vjezdu do Jeruzaléma několik dní před jeho zatčením a smrtí. Tehdy ho jeruzalémské obyvatelé radostně vítali, mávali zelenými ratolestmi a provolávali mu slávu. I dnes se v kostelích světi ratolesti – kočičky, které si lidé odnášejí domů a umísťují je na čestné místo v domě, například za kříž.

Jan Vyhliďal v knize Naše Slezsko vydané v roce 1903 zaznamenal Květnou neděli takto:

Květná neděle slove na Morávce květnice podle jarních květů, které se světi. Na Opavsku světi se kocanky, tj. ratolesti z jivy ...;

v Janovicích palmy. V otýpce z bahňových (tj. vrbových) větví porozkvetlých zastrčeny jsou kousky dřeva klokočového. ...

V Janovicích chlupci nařežou asi před třemi nedělemi lísek, klokočí, treskutek (tj. planých trnek) a kalin, a zasadí vše do starého hrnce a postaví k peci i na pec, aby ratolesti rozkvetly do květné neděle. V sobotu před květnou nedělí z větví udělá se palma – metle podobná – a ováže se vrbovým. Do koruny strčí se kocanky (kočičky), tis a četena (jedlová větvička). Také na ozdobu se nezapomene; okrášlena bývá zlatými ořechy, vejci, šíškami z lesa, malovaným papírem. Menší děti mají maličké palmy.

Když v kostele kněz světi ratolesti, mládež na Opavsku je pozdvihuje a na Těšínsku obyčejně třesou jimi (v Janovicích).

Po posvěcení synci i děvuchy hned v kostele pohlcejí tři

jehnědy, by se jich nechytla psinka. Posvěcené kocanky doma strkají se za kříž; v Janovicích zanesou palmu do maštale nebo na hůru, aby neuhodilo.

Na Zelený čtvrtek si křesťané připomínají poslední večeri Ježíše s apoštoly. Po ní Ježíš s vybranými apoštoly odešel na Olivovou horu do Getsemanské zahrady, aby se modlitbou připravil na události příštích dnů. Tady za ním v noci přišel další z apoštolů – Jidáš, který ho smluveným znamením – polibkem při pozdravu – označil římským vojákům. Ježíš byl zatčen a odveden do paláce římského místodržícího Piláta.

Na zelený čtvrtek se všichni z domu modlí v zahradě na památku, že Kristus se modlil v Getsemanské zahradě. K obědu hospodyně nachystá zele s pokrývami neb vejca s pokrývami, aby bylo něco zeleného. Od hodin odstraňuje

se váha a zavěšuje se až na bílou sobotu, aby byl v domě naprostý pokoj.

Hoši chodí po dědině s klapotkami, rachotkami, štěrkotkami a klopači, kostelníci mají tragače, aby místo kostelních zvonů, které odletěly do Říma, určovali čas.

Na Velký pátek se připomíná utrpení a ukřižování Ježíše a jeho uložení do hrobu.

Na velký pátek myjí si na Morávce roce, nohy, tvář, i hlavu naščochají vodou a modlí se pětkrát Otčenáš a Zdravas, aby nás uzdravil Kristus Pán pro svou zsinalost na duši i na těle.

Kdo nemůže pro nemoc jít do potoka, tomu se donese voda v nádobě. I koně vodí, aby byli po celý rok zdraví.

Matičky vodí děti do kostela
lubať Panbučka:
Pod' do kostelíčka
podívat' se na Ježíška,
jak ho žide zabili
a do hrobu vložili.
(Morávka)

Hříbatům se stírhají hříby a chvosty, aby brzy nezastarala.

Vyhaňaju se švaby z pecuv zeleným prutem.

Bílá sobota je dnem, kdy Ježíš ležel v hrobě. Večer po západu slunce začíná obřad Velké noci, kdy po slavnosti světla a po čtení úryvků ze Starého zákona se slaví slavnost vzkříšení. Až do této chvíle byl dříve dodržován přísný půst.

U kostela se světi oheň a dřevo. Na Morávce kopidol (hrobník) nařeže z truhel také ščamby a uděla z nich tlumik (hranici). Jak jest po svěcení, synci vrhnou se na dřevka a rozchvátí je, nedbajíce, že se počerní. Dřevka se dávají do zeli, přísady, řádek (záhonů), aby kret (krtek) nerýl a zajíc neškodil. Do pole se nenosí.

Když v kostele vyzvánějí, třese se se slivkami a stromy, aby přinesly hojnou úrodu.

Neděle je prvním dnem Velikonoc.

V hod velikonoční světi se v chrámech koláče plecovníky (chlebové těsto s uzeným pečené v pekáči) nebo šoldry (roláda ze slaneho těsta s uzeným nebo klobásami), mimo to ještě se světi malovaná vejce. Slezské malůvky jsou daleko za slováckými; obyčejné ozdoby na nich v Dobré viděti: písmena „Ite missa est“, „Deo gratias“, „Alleluja“, nebo jména komu se má darovati, květiny a zvířata.

Když jdou lidi z kostela, roznášejí křížky do pole. Křížky dělají se v sobotu. Kdo je první zastrčí do země, sklídí obilí též první.

V Pondělí velikonoční se po velkém náboženství (po mši) chodí na škovranka: dívky nebo hospodyně roznášejí na pole kocankové křížičky, zvláště sestrogené: delší dřevko jest z kocanek, příčka z klokoče. Zarážejí se tři křížky do každého pole, k nimž přidávají někde kytici z obilných klasů. Křížky mají chránit úrod zemských. Mimo pole umísťují se do oken; aby mohly státi, vrážejí se do trávníčku. Kladou se za

okna 1. května, aby zlý neškodil domu a jeho obyvatelům. Ve většině dědin dávají se na chlévové podvoje, aby čarodějnice nemohly k dobytku. Zbytek z kocanek a palem hází se do peci za bouřky a krupobití.

Při roznášení křížků ženy napomínají děti, aby se modlily, že jim škovranek něco shodí: mezitím položí ke křížkům na zem peníze, bumbíky, paskudy rozmanité, bělky, koláče a říkají: „Hle, podívej se, co ti škovranek od Pambužka přinesl, poslechaj a rad říkaj.“

Po velkém náboženství (mši) neb až odpoledne chodí chlapi na šmigrust a polevat. Ve Skalici si synci upletou velmi velké tatarry a jimi karabačují a vodou polévají. Obyčejně jeden nese tatar, druhý džbánek a třetí utírák; napřed polévají, pak utírají a nakonec karabačují. Dospělejší zavdávají kořalky. Mladší za námahu dostanou kus svíce nebo koláče, vejce, cukroví i peníze.

V úterý velikonoční šmigrustují děvuchy.

Veselé Velikonoce!

Flašinet nasměroval můj život jinam, říká jejich výrobce

Činorodý člověk, který dává průchod svým snům. Svou vizází s kulatými brýlemi na jiskřivých očích, staromódně nakrouceným knírem, s buřinkou, kloboukem či bekovkou na hlavě a v perfektně udržovaném padnoucím dobovém obleku s vyrovnaným motýlkem u krku působí František Petrovič jako oživlá fotografie z doby c. k. mocnářství či prvních let prvorpublikového Československa. Ještě před necelými dvěma roky, tedy v době před koronavirem a vládními omezeními, byl výraznou postavou městských slavností a jarmarků nejen ve Frýdku-Místku, ale i v širokém okolí. Potkat jste ho mohli i v Ostravě, ve Vysokém Mýtě nebo v Brně, kde vystupoval jako jarmareční prodejce a lidový muzikant. Současná doba ale často bere a mění naše plány i úmysly. Ovlivnila také podnikání Františka Petroviče...

► Jiří Sachr

S pojízdným krámkem na svém tricyklu si vás čtenáři mohou vybavit jako prodejce pečených kaštanů, zmrzliny, cukrové vaty nebo slaných tyčků. Nebo také jako jarmarečního hráče na flašinet. Jak to všechno začalo a hraje v tom nějakou roli váš kladný vztah k době před více než sto lety?

Na začátku byla jakási rebelie. Nemohl jsem se smířit s nízkou úrovní ochoty prodavačů v supermarketech. Mám rád, když se k sobě lidé umějí chovat podle zásad Gutha Jarkovského. Jeden nemilý zážitek s „podavačkou“ v obchodním domě ve mně vzbudil touhu otevřít si malý krámkem s koloniálním zbožím jako z románu Bylo nás pět od Karla Poláčka. Nechal jsem si narůst kroucený knír a těšil se, jak si zařídím kouzelný krámkem jako vystřižený ze starých časů. Mám vůbec rád staré knihy a romány, už jako malý kluk jsem ležel celé dny ve starých mapách z Kroniky české, kterou si naše rodina předává od roku 1896. Nápad s koloniálem jsem však uspěchal a můj záměr nakonec nevyšel. V té

době jsem pracoval jako obchodník s polyuretanovými izolacemi pro jednu stavební firmu. Ke svým zákazníkům jsem se vždy choval podle zásad, jak si je pamatujeme z minulosti od našich pradědečků.

Se současnou image si vás v pozici prodejce moderních technologií ve stavebnictví moc nedokážu představit...

V té době jsem vypadal úplně jinak, žil jsem konzumním životem. Pěkné auto, zbytečně chytrý telefon, nejnovější počítač. Zkrátka taková pro život nepodstatná pozlátka. Tomu odpovídal i můj vzhled. Žádný zakroucený knír, účes jako ze žurnálu, moderní brýle, prostě takový, jak se říká frikulín. (smích)

Vydělal jsem si pěkné peníze, žil nad poměry a myslel si, že to tak bude navždy. Pak se ale ve mně něco zlomilo, do toho jsem zatoužil po koloniálu a už to jelo. Plánovanému otevření krámkem jsem chtěl udělat propagaci tím, že budu péct kaštiny. Sestrojil jsem napodobeninu historického nákladního kola, tricyklu, a k tomu si půjčil flašinet. Ve

Foto | Jiří Sachr

stavební firmě atmosféra houstla, a také proto jsem se rozhodl pro radikální řez a odešel. Ovšem, jak už jsem řekl, nápad s krámkem nakonec nevyšel.

A tak jste si otevřel vlastní pojízdný koloniál František...

Byla to trochu z nouze ctnost. Při tom pečení kaštanů si mě všimli starostové z okolních obcí a začali mě zvat k nim na jejich slavnosti a poutě. Sen o obchodu s koloniálním zbožím se rozplynul a ve stavební firmě jsem už také nebyl. Zbýla jen ta tři kola. (úsmev) Zájem o moje zboží se zvyšoval a nakonec jsem vydělal tolik, abychom si mohli udržet dům na hypotéku, která byla nadjednou příliš velká.

Takový komediantský život... Bavilo vás to?

Komediantský život jsem si neplánoval, to vyplynulo ze situace. Věděl jsem, že u toho nezůstanu napořád. K ježdění po poutích jsem si pořídil flašinet a ten nasměroval život naší rodiny dále. Jak se zpívá v jedné písni: „Život je jen náhoda, jednou si dole, jednou nahoře.“ Takových náhod je můj

život plný. To, že před vámi stojím, je vlastně také náhoda. Mám předky mnoha národností, kteří se potkali spíše jen vlivem okolností, takže jsem takovým evropským podvraťákem. Považte sám. Moje maminka se narodila na východním Slovensku, ale nedlouho po narození se její rodiče přestěhovali na Opavsko. Mamku poznal můj táta, když byl v Ostravě na vojně. Je rodák z Plzně, stejně jako já. Když jsem byl malý, rodiče se přestěhovali do čerstvě přebudovaného Frýdku-Místku. Podle příjmení pochází náš rod z Kotoru v Černé Hoře, kde se za císaře pána stavěly lodě a ve Škodovce se pro ně vyráběly lodní šrouby. Tak se Petrovičové dostali do Plzně. Také mám babičku z Brna, příjmením Bayerová, kde je těch národností ještě více, německá, židovská... K tomu taková cimrmannovská náhoda. Dědeček mé babičky, Karel Bayer, byl ve druhé polovině 19. století knihvedoucím v Hodoníně, kde se, jak známo, narodil náš první prezident Masaryk. Jistě jako mladý, při svém vzdělání, četl knihy, takže se s mým předkem určitě osobně znali. (smích)

Děda z Plzně a babička z Brna by se nepoznali, kdyby nebyli za druhé světové války totálně nasazeni v německém Heilbronn. Děda v karosárně Drauz, babička u Knorra. Jejich seznámení bylo také jako z románu. Od Říše dostali povolení ke svatbě, a tak se v Německu 2. prosince 1944 vzali a druhý den mohli odcestovat na čtrnáct dní domů do Plzně. Čtvrtého prosince byl Heilbronn kompletně vybombardován. Málokdo přežil, a kdo ví, jak by to s nimi bylo, kdyby se nevzali. Zpět do Říše se novomanželům nechtělo, a tak se před koncem války usilovně snažili o založení rodiny. K té době se váže zajímavá příhoda.

Povídejte...

Po prababičce mám secesní památník, který si její snacha, moje babička, vypůjčila ve třetím měsíci těhotenství. Bylo to pátého května, když americká armáda osvobodila Plzeň, a babička si do něj nechala podepsat i s adresami snad všechny americké vojáky. Památník v roce 1990 posloužil k dohledání veteránů, kteří do Plzně přiletěli na oslavy osvobození.

František Petrovič s písničkářkou Kaczi

Foto | Archiv Františka Petroviče

z Frýdku-Místku František Petrovič

Při výrobě flašinetů klade Petrovič důraz na detaily a perfektní řemeslné zpracování.

Foto | Lukáš Kaborň

Vraťme se ale ještě k jarmarkům a vašemu podnikání. Na jedné z místních akcí jste mě zaujal svou hrou na flašinet. Jak jste k němu přišel?

Jak už jsem řekl, flašinet jsem si pořídil, abych upoutal pozornost k prodejnímu kolu a oživil okolní atmosféru. Zalíbilo se mi to tak, že flašinet nasměroval můj život jinam. Začal jsem se o ně a jejich historii zajímat a rozhodl se, že je začnu i vyrábět. Trochu úlet v dnešní moderní době, ale viděl jsem, jak flašiny v zahraničí stále více oslovují i mladší generaci. Flašinet nemusí hrát jen staré šlágry, s ním se dá dělat věci... (úsměv)

Jaký byl váš repertoár? Co posluchači nejvíce vyžadovali?

To hodně záleželo na okolnostech. Na jaké akci jsem hrál, jaké jsem měl publikum i to, jestli se dobře bavili nebo ne. Základem jsou staré valčíky a jarmareční písně, ale rád jsem hrál i filmové melodie nebo písně z Osvobozeného divadla či Semaforu. Ideální je, když posluchač píseň zná a pobaví ho.

V loňském roce jste založil Ateliér Petrov a sám začal s výrobou hracích kolovrátků...

Původně jsem chtěl ještě sbírat zkušenosti, a hlavně si poutěmi vydělat na vybavení dílny. Myslel jsem, že začnu tak o dva roky později, jenže příchodem covidové pandemie všechny akce ustály a já jsem se najednou ocitl bez peněz, bez dostatečných zkušeností, bez dílny. Ale věděl jsem, že u flašinetů zůstanu. I když jsem chtěl vyrábět hlavně mechanické, v dané situaci jsem došel k rozhodnutí začít nejdříve s elektronickými. Dnes už vím, že i to byla trnitá cesta.

Takže pandemie vlastně urychlila vaši touhu začít vyrábět flašiny?

Je to tak, restriktce a omezení úplně zastavily rodinné příjmy a já musel už v dubnu prodat flašinet, který jsem si dříve koupil. Ale nelituji toho. Byl elektronický, a jak jsem se o flašiny více zajímal, ten můj mi začal čím dál méně vyhovovat. Věděl jsem, že elektronický přístroj z mé dílny se musí svou funkčností co nejvíce přiblížit mechanickému. Věnoval

jsem tomu spoustu času a vše promýšlel do posledního detailu. Což se ukázalo jako dobré rozhodnutí. Vyvozuji si to i z toho, že výrobce elektronického flašinetu, který jsem si kdysi pořídil, mě nedávno osočil z kopírování jeho produktu. Nejdříve mě to dost vzalo a mrzelo, ale nakonec se tomu musím smát a nad vším jen mávnout rukou. Moje svědomí je čisté. Dotyčného si profesně stále vážím a jeho nechtěný zájem mi vlastně udělal reklamu.

Máte už své první zákazníky? Jaký je o flašiny zájem?

V tuto chvíli větší než mé výrobní možnosti, protože v propůjčené dílně musím čas strávený nad svou prací vracet stejným časem stráveným nad cizími projekty. Také jsem stále ve vývojové fázi, takže všechno trvá strašně dlouho. (úsměv) První kusy elektronického flašinetu mé značky si už našly zákazníky. Jedním z nich je třeba paní z včelařského muzea v Humpolci, která chce na flašinetu hrát v rámci činnosti tamního spolku. Eviduji také první objednávky na mechanické

přístroje z domova i ze zahraničí. Ozvali se mi z jednoho muzea, také na doporučení jeden pán z Ukrajiny. Ten si chce flašinetem přivydělat k důchodu.

Existuje naopak něco, co ještě rozjezdu vaší firmy výrazně brání?

V pořádném rozjezdu mě brzdí absence vlastní dílny, to je obrovský hendikep. Zkoušel jsem různé dotační programy, ale protože můj živnostenský list je starší dvou let, většinou se nevejdu do podmínek pro jejich získání. Uvítal bych zájem a pomoc ze strany vedení města, nebránil bych se ani podpoře soukromého investora. Určitě mám na oplátku co nabídnout. Ovšem život je plný zajímavých náhod, třeba si náš rozhovor přečte někdo, kdo mi dílnu pomůže vybudovat. Jednou takovou náhodou je, že moje maminka dlouhá léta pracovala u dráhy s maminkou zpěváka Reného Součka. Proč to povídám? S Reném jsme se domluvili, že na nějakém dalším ročníku Sweet-sen Festu si spolu dáme „hymnu“ Frýdku-Místku Fajne Mjesto. On na ukelele, já na flašinet. ■

Stavba městského obchvatu nepolevuje ani v těchto dnech

Silniční obchvat Frýdku-Místku vzniká připojením stávající dálnice D56 a stavbou nové dálnice D48 jižně od města. Stavební práce na několika místech současně pokračovaly i přes zimu a nasazené tempo nepolevuje ani v těchto jarních dnech.

Na první etapě stavby obchvatu Frýdku-Místku se před koncem roku 2020 podařilo převést dopravu z původní trasy dálnice D56 na nový most. Přesměrování provozu tak umožnilo pokračování

prací i v zimním období. Leden a únor doprovázely velmi nízké teploty, přesto se na stavbě dále pracovalo technologiemi, které zima nijak neovlivnila. Ani v březnu mráz nepolevil, proto musela být řada činností přizpůsobena plněním dílčích úkolů nutných k předpokládanému zprovoznění stavby v příštím roce.

Také na druhé etapě obchvatu města stavbaři pracovali přes zimu. Nepokračovaly sice zemní práce, ale naplno běžela výroba

Stavba obchvatu Frýdku-Místku pokračuje podle plánu

Foto | 4x archiv ŘSD ČR

a montáž ocelových konstrukcí mostů. Nevyklidily se ani pozice u mostů monolitických, které jsou betonovány přímo na stavbě. Kromě několika krátkých přestávek způsobených nepříznivým počasím se betonovalo bez zastavení. Na přelomu února a března se znovu rozběhly zemní práce a po nezbytné jarní údržbě se vrátí

zhotovitel k návozdům materiálu do násypů.

„V roce 2021 je třeba očekávat zhruba dvojnásobný stavební výkon, což se jistě projeví zvýšenou dopravní zátěží poblíž stavby,“ uvedl mluvčí Ředitelství silnic a dálnic Miroslav Mazal a požádal řidiče i občany Frýdku-Místku o pochopení. ■

Sbírka Daruj FM vynesla přes půl milionu korun

Kostel svatého Cyrila a Metoděje v Chlebovicích se může těšit na nové varhany. Významně k tomu pomůže stále oblíbenější sbírka Daruj FM. Tato sbírka je postavena na tom, že město přidá dvojnásobek vybrané částky od občanů, maximálně ale dvě stě tisíc korun. Lidé tak vloni poslali téměř 350 tisíc. Přispěli nejen občané Chlebovic, ale i ze širokého okolí. Nové varhany vyjdou na více než tři miliony korun. Farnost proto pořádá dál vlastní sbírku a ostravsko-opavské biskupství požádala o bezúročnou půjčku. Výroba varhan bude rozdělena do několika etap, hotovo by mělo být v roce 2023.

Aktuálně běží třetí ročník projektu Daruj FM. Tentokrát lze přispívat na kostel svatého Martina ve Skalici, kde se rekonstruuje věž v havarijním stavu. Příští rok kostel oslaví čtyřtřetí výročí. S pracemi by chtěli začít už v březnu, celkové náklady přesáhnou milion korun. V úplně prvním ročníku se ve sbírce vybralo přes 210 tisíc korun na zvelebení zázemí pro turisty kolem chaty Prašivá. ■

Rampa estakády k hale Polárka je uzavřena

Státní organizace Ředitelství silnic a dálnic zahájila v polovině března rekonstrukci nájezdové a sjezdové rampy na estakádě (I/48, kolem haly Polárka a Frýdy). Práce vyžadují úplnou uzavírku, což znamená, že osobní i autobusová doprava je v současnosti vedena po objízdných trasách.

Autobusy MHD jezdí podle výlukových jízdních řádů. Jedná se o linky č. 865301, 865303,

865304, 865305, 865307, 865308, 865311, 865312, 865315, 865316, 865318 a 865319. Zastávka Frýdek-Místek, Frýdek, Sportovní hala Polárka jsou v době uzavírky bez obsluhy.

Vloni byla opravena rampa k okresnímu soudu a autobusovému nádraží. Nyní čeká totéž rampu na druhé straně estakády. Ve směru od Českého Těšína na Místek nebude možné sjet k hale Polárka a OC Frýda a naopak od

těchto objektů nebude možné vyjet na Hlavní třídu. Doprava z ulic Nádražní (přes koleje) a Na Příkopě (kolem Frýdy) bude možná. Doprava ve městě bude časově náročnější. Počítat by s tím měli zejména cestující, kterým na jednotlivé spoje MHD navazují vlaky nebo příměstské autobusy.

Oprava severních ramp potrvá do konce roku. Hotovo by ale mohlo být mnohem dříve, podobně jako v případě jižní strany. ■

SCHINDELEHO MINERÁLY

unikátní přírodní produkt z Rakouska

notifikovaný Státním ústavem pro kontrolu léčiv jako zdravotnický prostředek

Hornina s blahodárnými účinky

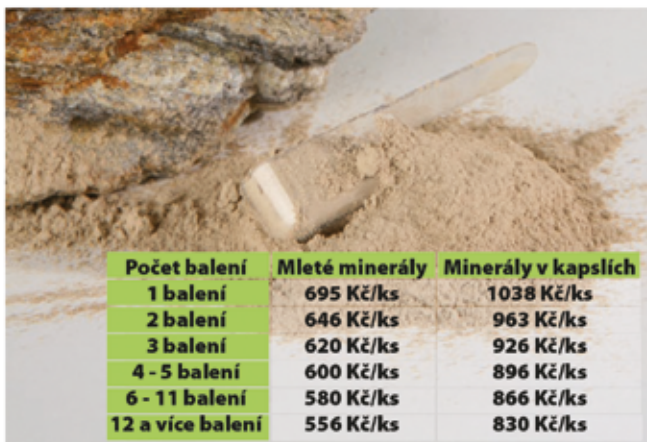
Když jsem nechal provést první analýzu minerální moučky, začal jsem se studiem vši dostupné literatury o minerálech a došel jsem k závěru, že budu malé množství těchto minerálů jíst sám. Trpěl jsem po těžké otravě masem už mnoho let velmi bolestivým nadýmáním, měl jsem velmi vysoký obsah kyselin v moči a následkem toho jsem trpěl dnou. Dále mne sužovaly neustálé záněty krčních mandlí. Už několik hodin po požití první čajové lžičky mletých minerálů, které jsem smíchal s vodou, se u mne dostavily velmi intenzivní větry. Ještě téhož dne zmizel tlak v žaludeční krajině. Příštího dne jsem se rozhodl zdvojnásobit dávky minerálu. Po třech dnech jsem byl osvobozen od desetiletých bolestí. Další tři dny nato zmizely bolestivé projevy dny a můj krevní tlak poklesl ze 180/100 na 145/85! Několik týdnů poté byly pryč i moje potíže s krčními mandlemi a v mých sněhobílých vlasech se objevily pramínky černých vlasů. Můj lékař, který mi poté provedl krevní testy, zjistil zcela normální hodnoty. Mohl jsem opět pít alkohol a kávu, kolik jsem chtěl, jíst i tučné maso, těstoviny a sladkosti. Od té doby – od roku 1985 jím denně minerály.“ (z knihy Roberta Schindeleho o léčivých minerálech z roku 1986).

V čem jsou Schindeleho minerály výjimečné

Hlavní funkcí Schindeleho minerálů jakožto tzv. „léčivé horniny“ je navázat jedovaté látky v trávicím traktu (žaludek-střeva) a vyloučit je z těla ven. Příkladem takový jedovatých látek jsou mykotoxiny (plísňové jedy), které vznikají jako produkty metabolismu toxinogenních plísní a patří mezi významné přírodní jedy v potravinách. V současné době je známo přes 200 mykotoxinů, přičemž přibližně 50 z nich je dávnou do přímé souvislosti s mykotoxikózami u lidí a zvířat. Mykotoxiny mohou mít také pozdní neblahé účinky, ať již karcinogenní (vznik nádorového bujení) či imunosupresivní, které obnásají snížení obranyschopnosti organismu a náchylnost k řadě onemocnění, zvláště u starších osob a dětí.

Zbavit se jedů i bolesti v těle

Trápí vás bolest spojená s artrózou nebo dnou? Mnoho lidí s těmito potížemi si velmi pochvaluje působení Schindeleho minerálů a zaznamenává znatelný ústup těchto obtíží. Minerály je totiž účinně zbaví zánětů a jedů uložených mimo jiné i v kloubech. Úspěšnost dokládá již zmíněná studie provedená na pacientech s velkými obtížemi. Pro ilustraci přikládáme konkrétní ohlasy našich zákazníků.

Počet balení	Mleté minerály	Minerály v kapslích
1 balení	695 Kč/ks	1038 Kč/ks
2 balení	646 Kč/ks	963 Kč/ks
3 balení	620 Kč/ks	926 Kč/ks
4 - 5 balení	600 Kč/ks	896 Kč/ks
6 - 11 balení	580 Kč/ks	866 Kč/ks
12 a více balení	556 Kč/ks	830 Kč/ks

Podrobný návod nově na odleповací etiketě.

SCHINDELE'S OBSAHUJÍ

Kyselina křemičitá, Měď, Hořčík, Chrom, Železo, Nikl, Vápník, Kobalt, Draslík, Vanad, Mangan, Titan, Sodík, Bor, Zinek, Molybden

Dobrovolné ohlasy našich zákazníků

Jan Lávička, Opava

Zdravím Vás a chtěl bych se s Vámi podělit o silný zážitek. Především jsem, stejně jako můj ortoped, velký skeptik k různým doplňkům stravy na výživu a zmírnění bolesti kloubů. Manželka dostala k narozeninám plechovku jakýchsi Schindeleho minerálů a mezi řečí se mi svěřila, že ji po týdnu užívání přestala bolet záda a spí jako dušek. Já mám diagnostikovanou polyartritidu a bolestí bez prášku neusnu. Beru léky, které mají vedlejší účinky, a zrovna jsem je musel vysadit. Tak jsem to risknul a 4 DNY bral ráno do čaje odměrku minerálů. A stal se zázrak! Otoky kloubů a bolest ZMIZELY! Loučí se s Vámi

Anna Krajčovičová, Třinec

Před dvěma lety jsem se dozvěděla od své známé, že užívá minerály a jaký obrovský úspěch s nimi má. Trápily mě veliké bolesti páteře a kloubů. Dále se mi vracely časté gynekologické problémy, žaludeční potíže, zvýšený cholesterol a tlak. Po půlročním užívání minerálů se můj zdravotní stav zlepšil natolik, že jsem přestala užívat tablety na cholesterol a žaludek. Bolesti páteře, kloubů a gynekologické problémy ustoupily, jsem nyní mnohem klidnější a vitálnější.

Rádi vám za váš ohlas zašleme plechovku minerálů nebo jiný hodnotný dárek zdarma.

Balení vydrží až 3 měsíce, obsah 400 g, počet kapslí 500 ks. Při objednávce našich produktů DOPRAVA ZDARMA..

www.kammenezdravi.cz

Kamenné zdraví, s.r.o. Dědinská 625/10 • 161 00 Praha 6, Tel.: 233 310 574 • mob.: 777 690 712, 777 337 909

Hledáme staré a krajové odrůdy ovocných stromů

► Stanislav Poppek

V poslední době si mnoho lidí uvědomilo hodnotu čerstvě utrženého ovoce nebo vypěstované zeleniny na své zahrádce. Lidé už pochopili spojitost s životním prostředím a důležitost půdy, která je pro některé zdrojem obživy, ale hlavně základem pro pěstování plodin, jež nutně potřebujeme. Pojem krajová odrůda se dá vysvětlit poměrně snadno. Je to taková odrůda, jejíž vznik a rozšíření má blízko k určité (specifické) oblasti našeho území. Naproti tomu stará odrůda je pojem neurčitý. Většinou si pod tím lze představit odedávna pěstovanou odrůdu známou ze zahrady po babičce. Někteří však tvrdí, že stará odrůda je přímo spojena s určitou historií ovocnářství. Není však stanoven rok, od kdy se ovocné druhy považují za staré.

Proč bychom měli takové odrůdy chránit a znovu šířit?

Jedná se o dědictví se zvláštní přidanou hodnotou. Strom v krajině plní řadu funkcí, ty ovocné jich mají hned několik. Meliorační, protože stromy jsou vysazovány zčásti

jako větolamy a mají i protierozní charakter. Dále hygienickou, protože svými izolačními vlastnostmi působí jako protihluková bariéra a snižují prašnost. Stromy, které vysazujeme, značně ovlivňují mikroklima v regionu, v němž rostou. Podstatná je i estetika vůči okolní krajině. U stromů se dají najít také kulturní a historické hodnoty. Pěstování určitých odrůd v konkrétních oblastech lze vnímat jako tradici, dědictví po našich předcích. Pak je tu ještě biologická hodnota, staré a krajové odrůdy jsou zdrojem nepřeberného bohatství genů. Není i toto součástí obrazu tradičního venkova a kulturního dědictví?

Do popředí zájmu se dostávají odrůdy ovoce, které v našich zahradách a sadech rostly před mnoha desítkami let. Jaký je důvod, aby

byly i nadále vysazovány tyto odrůdy? Proč se přestaly pěstovat?

Proč vysazovat staré a krajové odrůdy?

Důvodů se najde víc než dost. Jsou osvědčené v místních podmínkách, mají široké spektrum uplatnění, dají se vysazovat do alejí, sadů i zahrad. Dále je to variabilita, kdy každý plod má u dané odrůdy svou specifickou barvu, vůni, a hlavně originální chuť. I v dřívějších dobách se ovocné stromy pěstovaly pro své plody a všestranné využití. Nesloužily jen k přímé spotřebě a skladování. Ty nevzhledné se používaly na výborný mošt, při větším množství k výrobě pálenky. Používaly se k sušení, k výrobě kompotů, džemů, k pečení koláčů. V dnešní moderní době jsou nové

odrůdy šlechtěny dle požadavků velkých pěstitelů. Tito vyžadují kultivary, které budou co nejdříve s pravidelnou a vydatnou plodností, nejlépe bez chorob a škůdců. V dnešních intenzivních výsadbách se průměrný výnos pohybuje mezi cca 40–60 t/ha (závisí na odrůdě a mnoha dalších faktorech). Musí splňovat tvrdá kritéria pro transport či manipulaci, nemluvě o co nejdelší skladovatelnosti v řízené atmosféře. Tyto sady ale vyžadují intenzivní péči. Nejčastěji se pěstují jádroviny, zejména jabloně. Ty jsou pěstovány na slabších podnožích, které vyžadují oporu. Nesmí chybět automatické zavlažování, sítě proti kroupám a ptákům. Příkrmné pásy musí být udržovány v bezplevelném stavu. V sadech se používá bio ochrana, systém signalizace, feromonové lapáče. K opylení jsou nasazováni čmeláci.

Krajové a staré odrůdy nemají na rozdíl od těch intenzivních tak vysoké nároky na půdu, živiny a klimatické podmínky. Jsou podstatné pro drobné pěstitele a pro všechny ty, kteří si chtějí vypěstovat ovoce pro vlastní spotřebu. ■

Výzva sadařům, pěstitelům a zahrádkářům

Ve spolupráci s předními odborníky oboru ovocnářství se poohlížíme po jakékoliv snaze z řad občanů o určení, byť i jen jediného stromu, který mají na své zahradě. K určení odrůdy stačí pořízení několika fotografií a darování jednoho průměrného plodu při sklizni letošní úrody.

Naším cílem je vysadit genofondový sad přístupný veřejnosti, který bude sloužit jako výchozí množitelský materiál, výukový materiál týkající se široké palety jaderovin, a to nejen hrušní a jabloní, ale i kdouloní a peckovin. V neposlední řadě pak jako studijní materiál pro základní a střední školy nebo pro občany jako poradce pro zvolení správné odrůdy pro zdejší podmínky.

V souvislosti s tímto projektem probíhá také mapování starých a krajových odrůd na zdejších územích. Proto pokud máte na své zahradě nebo na pozemku ve vašem okolí starou nebo krajovou odrůdu, obzvláště pak z jaderovin, neváhejte mě kontaktovat na e-mail: stanislav.poppek@seznam.cz.

V případě, že odrůda nebude určena, budeme se ji snažit určit za pomoci pomologických vodítek. Přispějte i vy k záchraně starých a krajových odrůd!

Stanislav Poppek (47) je absolventem studijního programu Zahradnické inženýrství, Zahradnické fakulty v Lednici a Mendelovy univerzity v Brně. Spolupracuje s týmem ochránců přírody, týmem přátel Poodří a Zahradnickou fakultou na záchraně a udržení starých a krajových odrůd v zahradách, sadech a plošných výsadbách pro udržení biodiverzity a samozásobitelského využití. Žije ve Frýdlantu nad Ostravicí, kde je členem tamního zahrádkářského svazu.

Nadace
**JAKUBA
VORÁČKA**

**PŘIDEJTE SE
KE KUBOVI**

Podpořte pacienty s roztroušenou sklerózou.
Fanděte mu s námi a přispějte formou DMS.
DMS číslo **87 777 DMS KLUKPUK 30/60/90**
www.nadacejakubavoracka.cz

Výstavy alespoň formou online prostoru

Přestože současná doba nepřeje kulturnímu životu, mohou zájemci alespoň formou online zhlédnout jedinečnou výstavu „Ivo Novák: Pocta Picassovi a jeho přáteli Matissovi“. Autor s úctou a láskou připomíná tyto dva výtvarníky, kteří ovlivnili vývoj umění ve druhé polovině 20. století. Ivo Novák je malířem mnoha motivů a stylů. Přes krajinářská a přírodní témata, inspirovaná nejen malířovým dětstvím, až po osobité obrazy tajemných zátiší, figurálních kompozic a okamžiků zachycujících nevšední krásy života. Výstava zachycená fotografem Radkem Juričkem

v přízemí Národního domu je uvedena formou virtuální galerie na facebooku Kultura FM. Milovníci umění přenesou do jiného světa, v němž se rozpouští hranice mezi běžnou realitou a světem umělcovy fantazie. Výstava je prodejní a v případě zájmu o některé z děl je možné se o dalším postupu informovat na e-mailové adrese: michaela.kocourkova@kultura.fm.cz

Známa i neznámá zákoutí Národního domu mohou zájemci podívat prostřednictvím virtuální prohlídky spojené s výstavou. Tato historická stavba letos slaví sto dvacet let od svého dokončení

a velkolepé slavnosti k znovuootevření pro veřejnost, která se konala 4. a 5. července 1900. Slovy současníka té doby „národní a kulturní tvrz Pobeskydí“, kterou Národní dům bezesporu byl, je možné zhlédnout v jedinečné autorské audiovizuální sekvenci, kterou slovem doprovodí kulturní publicistka, básnířka a v neposlední řadě také předsedkyně spolku Krasomil Radana Šatánková. Jednotlivé sekvence jsou hudebně doprovázeny písněmi osobitého swingového tělesa Swingalia.

Na facebooku Kultura FM probíhá také online výstava „Jiří Sibinský - Postřehy z krajiny“. ■

Zpřístupnění krypty baziliky je o něco blíže

Frýdek-Místek spolu s farností nadále pracuje na plánu zpřístupnění veřejnosti krypty pod bazilikou ve Frýdku. Koncem loňského roku byla dokončena prováděcí projektová dokumentace, kterou vypracoval známý architekt a frýdecký rodák Marek Štěpán. Město Frýdek-Místek přispělo na zpracování dokumentu částkou sto patnáct tisíc korun. Nyní se čeká na poslední stanoviska úřadů a poté už by měla začít samotná rekonstrukce krypty, která povede k jejímu zpřístupnění.

V kryptě jsou uloženy ostatky Pražmů a skupiny poutníků z Tovačova, kteří se utopili v řece Ostravici na pouti k frýdecké madoně v roce 1750. Tímto vznikne nový vstup, bude zde umístěn sarkofág Pražmů, dojde k sanaci poškozených částí zdí, stěn a kleneb a stávající dlažba bude nahrazena oblázkovou, která je typická právě pro náš kraj. Ostatky utonulých poutníků leží v kryptě pod bazilikou už dvě stě sedmdesát let. Pochováni jsou zde také kněží, byly sem umístěny i ostatky bývalých majitelů frýdeckého panství. ■

Knižní prvotina frýdecko-místecké rodačky žijící v Norsku Lucie Addicks

Všem mým filmovým hvězdám je název zajímavého knižního debutu autorky Lucie Addicks. Rodačka z Frýdku-Místku, která od roku 1998 žije v Norsku, ve své prvotině nabízí hořkosladký příběh se špetkou humoru.

Děj je zasazen do období přelomu komunismu a demokracie a popisuje vyrůstání v malém městě moravskoslezského regionu v ulici s poetickým jménem Topolová. Kniha pojednává i o krásných filmových hvězdách,

do nichž se všichni chlapi musejí zamilovat. Autorka do svého románu zakomponovala zážitky z dětství, nechybí pragmatická životní filozofie ani porce humoru. Kniha vychází v nakladatelství Pointa. ■

FRÝDECKO-MÍSTECKÝ PATRIOT distribuuje Česká distribuční, a. s.

V případě, že vám nebyl doručen,
obraťte se na reklamační oddělení společnosti:
tel.: 800 888 558
nebo e-mail: info@distribucni.cz
Vždy uveďte kompletní adresu.

**POMÁHEJTE
SMÍCHUPLNĚ**

Pomozte, aby se děti v nemocnicích zase smály. Má to smysl! Vážně.

Darujte smích: 20 20 20 20 / 0600
www.zdravotniklaun.cz

ZDRAVOTNÍ KLAUN

INZERCE

**cestou
necestou**

Pomáháme ohroženým dětem,
aby mohly vyrůstat ve stabilním
a citově vřelém prostředí své
vlastní či náhradní rodiny.
Chceme tak zabránit dalšímu
týrání, zneužívání či zanedbávání.

Zároveň předcházíme odebrání
dítěte z rodiny či jeho
dlouhodobému setrvávání
v ústavní péči.

Pracujeme s dítětem a jeho
rodinou, poskytujeme komplexní
psychosociální podporu, a to
ambulantní a terénní formou.

Více informací na:
cestounecestou.org

Pomozte nám vytvořit dětem šťastný domov
účet 2300222624/2010

FMP-1753/01

FMP-1754/01

Frýdecko-místecké ulice – po kom se jmenují?

► Kateřina Janásová

Ulice M. Majerové

Marie Majerová, rozená Barbošová, se narodila 1. února 1882 v Úvalech u Prahy do řeznické rodiny. Otec František však brzy zemřel a Marie s matkou Barborou se odstěhovaly do Prahy, kde se matka podruhé provdala za A. Majera (jeho příjmení si mladá Marie zvolila za literární pseudonym a od roku 1921 se stal jejím občanským jménem).

V Praze navštěvovala obecnou školu a 1. třídu měšťanské školy, kterou dokončila v Kladně. Zpočátku pracovala jako písařka, vzdělávala se ve večerní obchodní škole a v kurzech Dělnické akademie. Mezitím se vdala a narodil se jí syn Pravoslav. Dva roky žila ve Vídni. Po návratu do Prahy pracovala jako novinářka postupně v několika redakcích (Právo lidu, Rudé právo, Čin). Od roku 1936 působila jako spisovatelka z povolání, věnovala se také

Delegace čs. spisovatelů v čele s Marií Majerovou blahopřeje Petru Bezručovi k jeho devadesátinám.

Foto | Muzeum Beskyd Frýdek-Místek

překladačství. Měla blízký vztah k proletářskému prostředí, ve svých prózách – povídkách a románech, se věnovala hlavně postavení dívek a žen, na které těžce dopadala realita života.

V roce 1907 jí vyšlo první dílo: Povídky z pekla. V téže roce vyšel román Panenství, který je znám hlavně z filmového zpracování Otakara Vávry (hlavní postavu hrála Lída Baarová). Také její nejznámější román Siréna, vydaný roku 1935, byl o dvanáct let později zfilmován. Vedle adaptací pohádek psala realistické povídky ze života dětí: nejznámější je Robinsonka, která byla také dvakrát zfilmována.

Marie Majerová se stala v roce 1947 národní umělkyní. Kromě tohoto titulu získala za svou tvorbu několik dalších řádů a vyznamenání. Zemřela 16. ledna 1967 v Praze.

Ulice Marie Majerové je v místecké části na sídlišti Kolaříkovo, navazuje na ulici Československé armády a je obklopena zástavbou několika panelových domů. ■

INZERCE

SBĚRNÉ DVORY S.r.o.

VYKUPUJEME

- ZA HOTOVÉ PAPÍR A AKUMULÁTORY
- PŘEVODEM NA ÚČET ŽELEZO A BAREVNÉ KOVY
- ZPĚTNÝ ODBĚR ELEKTROZAŘÍZENÍ
- VAŠE DOKUMENTY SKARTUJEME
- A JEŠTĚ VÁM ZAPLATÍME!

Svazarmovská 88, FM, Bahno tel.: 558 434 321, 723 188 472
Ostravská 103, Sviadnov tel.: 558 655 075, 602 510 018
fax.: 558 655 607
J. Matěje 515, Brušperk tel.: 558 666 441, 606 476 330
Okružní ulice, Frýdlant n. O. tel.: 603 740 642, 724 314 646

e-mail: sbernedvory@seznam.cz
www.sbernedvory.cz

FMP 1710/03

INZERCE

Poptejte nyní okna a dveře
na míru za výhodné ceny

Akce platí
do 30. 4. 2021

Díky naší slevě si prvotřídní okna i dveře
může pořídit každý.

OBCHODNÍ KANCELÁŘE VE VAŠEM REGIONU:

OSTRAVA ostrava@pramos.cz, 775 591 346
OPAVA opava@pramos.cz, 775 591 357
NOVÝ JIČÍN novyjicin@pramos.cz, 775 591 361
800 100 111, více na www.pramos.cz

OPRAVDU
ČESKÁ OKNA

PRAMOS

FMP 1742/01

POMŮCKA: AT, MAKALU, TABALA	SERIÁLOVÝ DETEKTIV MARTIN ???	MONGOLŠTÍ PASTEVCÍ	1. DÍL TAJENKY	ZNAČKA ČESKÝCH ELEKTRO- SPOTŘEBIČŮ		ŘÍČNÍ RYBA	LUDOLFOVO ČÍSLO	KOST LATINSKY	INICIÁLY ZPĚVÁKA TOFIHO	ZNAČKA TELLURU	RODNÉ ČÍSLO ZKR.	OZNAČENÍ NAŠICH LETADEL	FOTO- GRAFIE		TĚLO- VÝCHOVNÁ ORGANIZACE	JARNÍ KVĚTINA	KŘÍK SLOVEN.	NEDOBRY
ZÁHADY					ODSUVNÍK									VNITŘEM				
PRACOVAT S FLUHEM					MÍSTO ZDROBNĚLE PŘÍKLONKA									DRAVÝ PTÁK ANGLICKÁ PŘEDLOŽKA				
OSMITISÍ- COVÁ HORA							FRÝDECKO ≈ MÍSTECKÝ PATRIOT měsíčník do každé poštovní schránky					2. DÍL TAJENKY						
ČÍSLOVKA ŘADOVÁ				EVROPAN ZNAČKA ZVUKO- TECHNIKY								NAPUČLÉ MÍSTO					PODZEMNÍ MÍSTNOST	UMĚLÉ VODNÍ NADRŽE
SMRTELNÁ NEMOC					NÁZEV HLÁSKY L	SILNÝ PROVAZ							OXID URANATÝ	OBAL PLODU HRAŠKU HAJNÝ				
	TOVÁRNA OBRÁBĚCÍCH STROJŮ ZKR.	MALÍŘSKÁ POMŮCKA JAKO SLOVEN.										CITOSLOVCE NÁMAHY HLÍNA			HUDEBNÍ STYL KLID ZBRANÍ			
MALÝ ČERNOŠSKÝ BUBEN							INICIÁLY HEREČKY BALZEROVÉ	JUNIOR ZKR.	ZNAČKA PASCALU	INICIÁLY ZPĚVÁKA TESAŘIKA	ZMĚNA OH- NISKÁ VZDÁ- LENOSTI VEVNITŘ					INICIÁLY HEREČKY SAFRÁNKOVÉ SPZ JIHLAVY		
ŽLUTO- HNĚDÉ BARVIVO SLOVEN.					ZE VŠEHO NEJDŘÍV								3. DÍL TAJENKY					
BÝVALÝ PODNIK V KLDNĚ ZKR.					IHNED								DÁVKY DROGY					

www.ocfryda.cz

Tajenku křížovky **se jménem a adresou (bez tohoto údaje nebudete zařazeni do slosování)** zašlete na adresu redakce: FM PATRIOT, S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek nebo na e-mail: krizovka@fmpatriot.cz **nejpozději do 25. dubna**. Tři výherci obdrží dárkový poukaz v hodnotě 500 Kč k nákupu v OC Frýda. **Výherci tajenky z minulého čísla jsou a poukaz v hodnotě 500 Kč na nákup v OC Frýda získávají: MUDr. Jaroslava Wendrinská, Ladislava Walková a Jiří Konvička z Frýdku-Místku.** Ceny výhercům doručíme.

INZERCE

Privítejte zimu v novém voze ŠKODA

Vůz ŠKODA SCALA na vás čeká v akční nabídce s **0% úrokem, povinným ručením jen za 125 Kč měsíčně a výkupním bonusem ve výši 20 000 Kč** za váš stávající vůz.

V rámci paketu Mobilita PLUS navíc získáte **prodlouženou záruku až na 5 let.**

Více informací o nabídce naleznete na webových stránkách našeho dealerství nebo na skoda-auto.cz. S výběrem vozu vám rádi poradíme také telefonicky.

125 | ŠKODA AUTO
LET

ŠKODA Financial Services
Úvěr. Leasing. Pojištění. Mobilita.

Váš autorizovaný prodejce vozů ŠKODA:

AUTODRUŽSTVO

Beskydská 704, 738 01 Frýdek-Místek

Tel.: 730 588 246, 606 692 053

www.ado-autodruzstvo.cz

Ilustrativní fotografie

se zvýhodněním až
83 000 Kč

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂ vozu
ŠKODA SCALA: 4,7-5,1 l/100 km, 106-116 g/km

ARCIMPEX

s.r.o.

Naše služby jsou určeny pro široké spektrum zákazníků z řad velkých výrobních, stavebních a obchodních společností, ale také soukromých maloodběratelů.

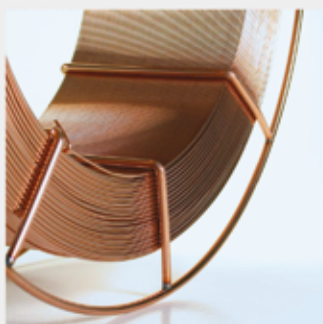

Nakládání s kovovým odpadem

Výkup železného šrotu včetně nerezových ocelí, barevných kovů - mědi, hliníku, niklu a dalších, jejich přepravou, tříděním, úpravou a dalšími souvisejícími službami a činnostmi.

Demontáže a likvidace technologických celků, výrobních, dopravních zařízení a dalších objektů spojených s výskytem kovového odpadu, včetně potřebných stavebně-demoličních prací.

Dodávky železného a ocelového šrotu v režimu suroviny.

Prodej hutního materiálu

Široký výběr hutních materiálů včetně možnosti kompletace dodávek a úpravy hutního materiálu na požadované rozměry a formáty podle dodané dokumentace nebo konkrétních potřeb zákazníků.

Doprava zboží na místa určená našimi vlastními vozidly nebo prostřednictvím smluvních dopravců.

Prodej svařovacího materiálu

Kompletní sortiment svařovacích a přídavných materiálů.

Svařovací materiály jsou skladovány v moderním temperovaném skladu a veškerý sortiment je doložen atesty a certifikáty.

Tvarové pálení oceli

Pálení ocelových výpalků na autogenních palicích CNC strojích podle technické dokumentace a specifikací stanovených zákazníkem, včetně dodávky vstupního materiálu.

Dodáváme vlastní ocelové plechy podle požadované specifikace z našeho skladu hutních materiálů, nebo můžeme zpracovávat materiál dodaný zákazníkem.

Nabízíme příznivé ceny tvarového pálení a zajímavé ceny vstupního materiálu.

30let
zkušeností v oboru

ARCIMPEX s.r.o.

K Čističce 53

739 25 Sviadnov

Tel.: +420 558 639 011

Fax: +420 558 639 066

E-mail: arcimpex@arcimpex.cz

www.arcimpex.cz